

ivm caring capital nieuwsbrief

In deze nieuwsbrief

[Mr. of Mrs. President?](#)

[CO2-akkoord voor internationale luchtvaartsector](#)

[Rechter acht beding in bankvoorwaarden oneerlijk](#)

[IEA: 2015 was recordjaar voor duurzame elektriciteit](#)

[Erfdeel uitgekeerd ondanks bewind](#)

[Beste kwartaal ooit voor Tesla](#)

[CBS: steeds betere cijfers voor Nederlandse economie](#)

Mr. of Mrs. President?

CARING CAPITAL VIEW

Hans Molenaar, IVM Caring Capital CIO

De strijd om de presidentsverkiezingen in de VS nadert zijn hoogtepunt. Op 8 november gaan de Amerikanen naar de stembus. Het gevecht gaat nauwelijks over inhoudelijke zaken, maar vooral over de persoon van de kandidaten en wat zij in het verleden hebben gedaan. De debatten zijn weinig verheffend en bij de kandidaten en hun achterban lopen de emoties hoog op. Voor ons, als Nederlandse vermogensbeheerders, gaat het niet om emoties, of zelfs

maar om een voorkeur voor één van beide kandidaten. Wij proberen te analyseren wat de eventuele gevolgen zijn voor de financiële markten, zodra de uitslag van de verkiezingen bekend is. Er zijn drie scenario's:

1. Hillary Clinton verslaat Donald Trump met een ruime marge;
2. Donald Trump verslaat Hillary Clinton;
3. Hillary Clinton verslaat Trump met een kleine marge en Trump weigert de uitslag van de verkiezingen te erkennen.

Scenario 1: Clinton verslaat Trump overtuigend

Het eerste scenario lijkt op dit moment het meest waarschijnlijke, als we de opiniepeilingen mogen geloven. Maar recent is al vaker gebleken dat opiniepeilingen lang niet altijd goede voorspellers zijn. Dit was onder meer het geval bij de stemming over de Brexit. Dit scenario heeft twee varianten. In de eerste variant behouden de Republikeinen hun meerderheid in de Senaat en/of het Huis van Afgevaardigden. Dan krijgen we weer een Democratische president, die het lastig heeft zijn/haar beleid uit te voeren, omdat de meerderheid in het parlement dit tegenhoudt. De huidige politieke situatie blijft dan bestaan. Wij denken dat financiële markten hierop positief gaan reageren, omdat de onzekerheid over het beleid afneemt. Mochten de Amerikanen op 8 november massaal vóór de Democraten stemmen, dan kunnen deze een meerderheid in het parlement behalen. In dat geval krijgt de nieuwe president meer ruimte om haar beleid door te voeren. Hoewel we de kans hierop niet heel groot achten, zou ook dit positief zijn voor de financiële markten.

Scenario 2: Trump verslaat Clinton

Dit scenario zal negatief worden ontvangen op de financiële markten. Die vrezen het protectionistische beleid van Trump en zijn onvoorspelbaarheid. Bovendien is een belangrijk deel van de Amerikaanse staatsschuld in buitenlandse handen. Met name China bezit veel Amerikaanse staatsleningen. Een agressief handelsbeleid ten koste van China kan leiden tot massale verkoop van Amerikaans schuldpapier door China en andere landen. Dat kan de rente in de VS omhoog jagen. Hoewel Trump, mocht hij gekozen worden, naar alle waarschijnlijkheid het voordeel zou hebben van een Republikeinse meerderheid in zowel de Senaat als het Huis van Afgevaardigden, is het maar de vraag of de Republikeinen automatisch vóór zijn beleidsvoorstellen zullen stemmen. Veel van hen kunnen zich niet in zijn beleid vinden, wat Trump's macht zal beperken.

Scenario 3: Clinton verslaat Trump met een krappe marge

Dit is het slechtst mogelijke scenario voor de financiële markten. Een Trump die weigert een Democratische zege te erkennen kan leiden tot veel politieke onzekerheid en mogelijk zelfs onrust in de Verenigde Staten. Dit zal naar onze verwachting leiden tot negatieve reacties op de financiële markten.

Wat doen de centrale banken?

Ook in Europa zal de politiek de komende maanden de stemming op de markten flink beïnvloeden. In Italië is er op 4 december a.s. een referendum, waaraan premier Renzi zijn lot heeft verbonden. Een politieke crisis is wel het laatste wat Italië, met zijn hoge staatsschuld en grote problemen bij het bankwezen, kan gebruiken. In Nederland, Frankrijk en Duitsland zijn er volgend jaar eveneens verkiezingen. Als in één van deze landen een anti-Europese partij als winnaar uit de bus komt, kan dit de samenwerking in Europa verder onder druk zetten. Naast de politieke ontwikkelingen, zal het beleid van de centrale banken in de schijnwerpers blijven staan. Wij verwachten dat de FED in december de rente in Amerika zal verhogen en dat de ECB het programma van opkopen van leningen zal verlengen. Dit programma loopt nu tot maart volgend jaar. De vraag is echter of de huidige omvang (€ 80 miljard per maand) zal worden teruggebracht of niet.

Visie

Wij gaan nog steeds uit van een gematigde economische groei, op het huidige lage niveau. Naar verwachting kruipt de inflatie de komende maanden omhoog, maar blijft deze onder het gewenste niveau van ongeveer 2%. Europa en Japan lijken vooralsnog in 2017 het huidige lage groeitempo te kunnen vasthouden. In de opkomende landen lijkt het weer wat beter te gaan met de economie. China maakte afgelopen week goede groeicijfers bekend, al moeten we hiermee voorzichtig zijn. Dergelijke cijfers worden politiek gestuurd en zijn daardoor minder betrouwbaar.

Beleid

Vanwege de risico's die wij zagen hebben wij vorige maand de weging van aandelen in de portefeuille met 5% verlaagd. Omdat deze risico's nog steeds aanwezig zijn, handhaven wij deze positie. De afgelopen weken hebben veel bedrijven hun resultaten over het derde kwartaal bekend gemaakt. Deze lagen in lijn met de verwachtingen. Ook ten aanzien van de toekomstige groei blijven bedrijven voorzichtig.

[Klik hier](#) voor het performanceoverzicht van de modelportefeuilles op de website van IVM Caring Capital.

© IVM Caring Capital 2016. Niets uit dit document mag worden gekopieerd of verspreid zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

[Naar boven](#)

CO2-akkoord voor internationale luchtvaartsector

Begin deze maand bereikte de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie ICAO tijdens een bijeenkomst in Montreal een mondiaal akkoord over het terugdringen van de CO₂-uitstoot door vliegtuigen. Met ingang van 2020 gaat de luchtvaartsector compensatie betalen voor de toename van de uitstoot. Deze is vrijwel onvermijdelijk, omdat voor de komende decennia een verdubbeling van het aantal internationale vluchten wordt voorzien. De 65 deelnemende landen, waaronder de VS, China en de Europese landen, hebben afgesproken om vanaf 2020 compensatie te bieden voor CO₂-uitstoot boven een vooraf bepaalde limiet. Dat kan door emissie-eenheden te kopen van andere sectoren, maar ook door investeringen in klimaatprojecten en duurzame energie. Met het akkoord is de luchtvaart de eerste sector die via concrete internationale afspraken invulling geeft aan het klimaatakkoord van Parijs.

Bron: fd.nl

[Naar boven](#)

Rechter acht beding in bankvoorwaarden oneerlijk

Kan een grootbank zich altijd met succes beroepen op zijn algemene voorwaarden? Nee dus, blijkt uit een recente zaak voor de Rechtbank Midden-Nederland. Het gaat om een vrouw die door het overlijden van haar vader een geldvordering had op haar stiefmoeder (dus krachtens 'ouderlijke boedelverdeling'). Na het overlijden van de stiefmoeder wil de vrouw weten waarop zij precies recht heeft en controleren of er genoeg over is om haar 'legitieme portie' uit de nalatenschap te ontvangen. Van de erfgenamen krijgt zij toestemming om onbeperkt

informatie betreffende de boedel in te winnen bij alle relevante partijen. Ondanks deze expliciete toestemming wil de Rabobank, de bank van stiefmoeder, de vrouw geen inzage geven. Daarbij beroept de bank zich tevens op de algemene voorwaarden, waarin onder meer staat dat de bank geen inlichtingen hoeft te verstrekken over transacties vóór de overlijdensdatum van de rekeninghouder. De zaak komt voor.

Machtiging door erfgenamen is rechtsgeldig

De Rechtbank is om te beginnen van oordeel dat de erfgenamen, als rechtsopvolgers van de overleden stiefmoeder, het recht hebben op 'afschrift en inzage' in alle bankafschriften en overige papieren die van belang zijn voor de relatie tussen de erflaatster en de Rabobank. Dit recht is overdraagbaar en ook rechtsgeldig overgedragen aan de vrouw. Zij is immers door de erfgenamen gemachtigd om onbeperkt informatie in te winnen met betrekking tot de nalatenschap en heeft daarbij aantoonbaar een belang. Ergo: de bank moet haar ook inzage geven. Met het beroep op de algemene voorwaarden maakt de rechtbank al helemaal korte metten. Daarbij verwijst de rechter naar de ambtshalve verplichting die rechters in EU-landen hebben om pro-actief na te gaan of een beding in algemene voorwaarden valt onder de Europese Richtlijn betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten. Volgens de rechter is dat hier het geval en is het beding waarop de Rabobank zich beroept 'onredelijk bezwarend'. Niet in te zien valt namelijk waarom een rekeninghouder bij leven tot 7 jaar terug zijn bankgegevens kan opvragen, maar dat na overlijden zijn of haar erfgenamen het moeten stellen met alleen maar het banksaldo op de sterfdatum.

Ambtshalve toetsing

Dat nationale rechters in de EU ambtshalve moeten toetsen of een beding in algemene consumentenvoorwaarden wel door de beugel kunnen, vloeit voort uit de hierboven genoemde Europese Richtlijn. De richtlijn is in meerdere uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Unie bekrachtigd. In een arrest van de Hoge Raad uit 2013 is deze verplichting nog eens expliciet van toepassing verklaard op de Nederlandse rechters. Sindsdien worden algemene voorwaarden ook inderdaad steeds actiever door hen beoordeeld, waarbij ook steeds vaker verzekeringsvoorwaarden tegen het licht worden gehouden.

Met dank aan Van Ewijk Estate Planning. Overige bron: www.scherpadvocaten.nl

[Naar boven](#)

IEA: 2015 was recordjaar voor duurzame elektriciteit

Deze week verscheen een rapport van het Internationaal Energieagentschap over de duurzame energiemarkt. Volgens de IEA was 2015 een topjaar voor duurzaam opgewekte elektriciteit. Van de vorig jaar nieuw gerealiseerde opwekcapaciteit bestond meer dan de helft uit zon- en windenergie. Daarmee groeide hernieuwbare bronenergie sneller dan uit kolen gewonnen energie: in 2014 was dat nog andersom. Met gemiddeld twee nieuw geplaatste windmolens per uur droeg vooral China bij aan de omslag. Het agentschap verwacht dat er de komende vijf jaar wereldwijd 30.000 zonnepanelen en 2,5 windmolens per uur bij gaan komen. In 2021 voorziet de IEA dat bijna 28% van de elektriciteit duurzaam wordt opgewekt (tegen 23% nu). Dit komt neer op een extra 7.600 terawattuur in 2021, evenveel als de VS en Europa nu samen produceren. Overigens waarschuwt het IEA dat er op de langere termijn nog veel meer moet worden gedaan om de doelstelling van het klimaatakkoord van Parijs (minder dan twee graden opwarming) te halen. De verduurzaming van elektriciteit ligt aardig op schema, maar sectoren als transport en verwarming blijven fors achter.

Bron: fd.nl

[Naar boven](#)

Erfdeel uitgekeerd ondanks bewind

Voor het Gerechtshof Den Haag speelde onlangs weer de vraag in hoeverre kinderen kunnen beschikken over het vermogen van een wilsonbekwame ouder. Het ging om een zoon die als meerderjarigenbewindvoerder het vermogen van zijn moeder beheert. Door het overlijden van hun vader en de daarop volgende wettelijke verdeling hebben hij en zijn broer een

geldvordering op hun moeder. De bewindvoerende broer had al eerder de kantonrechter gevraagd om een machtiging om het geld alvast aan hem en zijn broer uit te keren. Deze had dit geweigerd, met als argument dat de vordering niet-opeisbaar was.

Verzorgingsbehoefte

Het Hof denkt er anders over. Inderdaad zijn kindsdelen in principe pas opeisbaar na het overlijden van de langstlevende ouder. Maar de wet stelt ook dat dergelijke vorderingen te allen tijde voldaan kunnen worden. In dit soort zaken zijn de *Aanbevelingen meerderjarigenbewind* van het LOVCK (Landelijk Overleg Vakinhoud Civiel en Kanton) vaak leidend. Deze komen er in dit geval op neer dat er geen bezwaar hoeft te zijn tegen een vervroegde aflossing wegens wettelijke verdeling of ouderlijke boedelverdeling, op voorwaarde dat de verzorgingsbehoefte van de wilsonbekwame ouder geen gevaar loopt en er geen risico is dat op zijn/haar vermogen wordt ingeteerd. Het Hof vernietigt daarom de uitspraak van de kantonrechter en verleent alsnog de gevraagde machtiging. Eerder dit jaar speelde een vergelijkbaar geval. Alleen ging het toen om een zoon, tevens bewindvoerder, die toestemming had gevraagd om uit het beheerde vermogen van zijn moeder een schenking te doen aan hemzelf en zijn broer en zus. Ook hij kreeg (na aanvankelijk bot te vangen bij de kantonrechter) uiteindelijk de gevraagde machtiging. In dit geval kon de zoon niet alleen aantonen dat er voldoende vermogen overbleef voor moeder, maar ook dat er een 'schenkingstraditie' (en zelfs een schenkingsvoornemen) bestond in de familie.

Met dank aan Van Ewijk Estate Planning. Relaties van IVM Caring Capital met vragen op dit gebied kunnen hierover contact opnemen met hun vaste contactpersoon.

[Naar boven](#)

Beste kwartaal ooit voor Tesla

Elektrische autofabrikant Tesla meldde deze maand een nettowinst van \$ 22 miljoen over het derde kwartaal van dit jaar. Het was de eerste kwartaalwinst sinds 2013 en de tweede – tevens hoogste- kwartaalwinst ooit. CEO en oprichter Elon Musk is optimistisch en verwacht ook dit kwartaal winst te maken. De marges op de auto's stijgen door een betere kostenbeheersing. De vraag naar de elektrische auto's van Tesla steeg in het afgelopen

kwartaal met 68%, terwijl de productie zelfs met 92% omhoog schoot naar meer dan 25.000 auto's per kwartaal. Kopers lijken ook tevreden over de kwaliteit: minder dan 2% maakte gebruik van de mogelijkheid de auto terug te verkopen aan Tesla wegens ontevredenheid, conform de belofte die Tesla standaard doet. In Amerika heeft 97% van de automobilisten toegang tot een 'superoplader' binnen een straal van 240 kilometer; in West-Europa is dat percentage 86. Op korte termijn krijgen de stedelijke gebieden in Japan, Australië en China dezelfde dekkingsgraad.

Bron: *fd.nl*

[Naar boven](#)

CBS: steeds betere cijfers voor Nederlandse economie

Het gaat steeds beter in Nederland, valt te concluderen uit de meest recente gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Alleen al de afgelopen week kwam er goed nieuws over de economie in het algemeen, de woningmarkt, het consumentenvertrouwen, de (lagere) werkloosheid en de investeringen. In het tweede kwartaal van dit jaar groeide *de economie* verder, met een plus van 0,6% ten opzichte van het kwartaal daarvoor. Ten opzichte van het tweede kwartaal van 2015 bedraagt de groei zelfs 2,3%. Bestaande *koopwoningen* waren afgelopen september 5,9% duurder dan in dezelfde maand vorig jaar. Gemiddeld zijn huizen nu 12,9% meer waard dan in juni 2013, het dieptepunt van de woningmarktcrisis. Ten opzichte van de piek in augustus 2008 lopen de prijzen echter nog altijd gemiddeld 11,4% achter. Vorige week berichtte het CBS al dat de indicator voor *consumentenvertrouwen* met +12 deze maand het hoogste punt in negen jaar bereikt had. Ter vergelijking: de hoogste stand ooit was +27 in april 2000. Het absolute dieptepunt was in februari 2013 (-44). Dit gestegen vertrouwen uit zich concreet in hogere *consumentenbestedingen*. In augustus gaven Nederlanders 1,0% méér uit dan in dezelfde maand vorig jaar. Omdat ook de koopbereidheid sterk toeneemt, verwacht het CBS een verdere stijging van de uitgaven. De *werkloosheid* daalde in september verder tot 5,7% van de beroepsbevolking. Ons land telt nu 510.000 werklozen, bijna 100.000 minder dan een jaar geleden. Er wordt ook méér geïnvesteerd in Nederland: afgelopen augustus 5,3% meer dan

in dezelfde maand vorig jaar.

Bron: cbs.nl

[Naar boven](#)

[Afmelden](#) voor deze nieuwsbrief

Heeft u tips, vragen of opmerkingen laat het ons weten.

Telefoon +31 23 531 01 85 Bereikbaar op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

ivm caring
capital
vooruit denken is verantwoord denken